

**PRIPREME I PLANIRANJE NABAVKI SA POSEBNIM OSVRTOM NA
PRETHODNU PROVJERU TRŽIŠTA SA PRIMJERIMA IZ PRAKSE**

Sadržaj

Uvod.....	3
Planiranje sa aspekta legislative o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini	3
Planiranje okvirnih sporazuma	5
Prethodna provjera tržišta	7
Kratak zaključak	12

Uvod

Planiranje predstavlja kompleksnu poslovnu aktivnost i jednu od osnovnih upravljačkih funkcija. Posmatrano sa aspekta javnih nabavki proces planiranja predstavlja sintezu dva sistema planiranja: sistema finansijskog planiranja i sistema planiranja nabavki (i ne samo javnih nabavki, već svih nabavki).

Finansijski plan/budžet i plan nabavki donose se (uglavnom) na godišnjem nivou i moraju biti usklađeni, jer njihovo međusobno odstupanje dovodi do poteškoća u realizaciji aktivnosti i postavljenih ciljeva poslovanja. Proces i metodologija finansijskog planiranja zavise od poslovne i finansijske politike poslovnog subjekta, a konkretizuju se kroz finansijske planove/budžete izražene u finansijskim pokazateljima za određeni vremenski period. Finansijskim planiranjem definišu se potrebna finansijska sredstva u funkciji postavljenih ciljeva poslovanja. U tom smislu, definisani su vrijeme, količina, izvor i struktura potrebnih finansijskih sredstava kroz različite vrste planova (plan bilansa uspjeha, plan bilansa stanja, plan novčanih tokova i plan dugoročnih ulaganja).

Finansijsko planiranje omogućava da se s velikim stepenom sigurnosti unaprijed predvidi i kontroliše odvijanje ukupnog procesa poslovanja i spriječi neracionalno angažovanje finansijskih sredstava. Kroz funkciju finansijskog planiranja vrši se finansijska kontrola, obzirom da finansijsko planiranje posebno potencira likvidnost i rentabilnost kao dva osnovna principa poslovanja.

Finansijski plan/budžet mora da bude detaljan, realan i usklađen s raspoloživim resursima. Pri tome, on mora da sadrži preciznu specifikaciju troškova razvrstanih po odgovarajućim kategorijama.

Planiranje nabavki je složen proces koji zahtijeva obaveznu saradnju svih stručnih službi ugovornog organa, a posebno službe nabavke sa finansijskom službom, kao i sa organizacionim jedinicama za koje se provodi konkretna nabavka. Ovo podrazumijeva prikupljanje podataka o potrebama stručnih službi unutar ugovornog organa, analizu i grupisanje potreba po predmetu nabavke (robe, usluge, radovi), procjenu njihove vrijednosti i njihovo prenošenje u prijedlog finansijskog plana/budžeta ugovornog organa kako bi se nakon usvajanja finansijskog plana/budžeta, kao sastavnog dijela plana poslovanja, sve potrebne robe, usluge i radovi unijeli u formu plana nabavki (npr. po predmetu, vrijednosti, poziciji u finansijskom planu/budžetu, postupku nabavke i okvirnim datumima dinamike nabavke).

Planiranje sa aspekta legislative o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini

Prije svega je bitno napomenuti da je donošenje budžeta, odnosno finansijskog plana, te osiguranje finansijskih sredstava za nabavke regulisano drugim propisima, a ne Zakonom o javnim nabavkama (u daljem tekstu: Zakon). Naravno, koji su to propisi zavisi od toga o kojem ugovornom organu je riječ, u smislu čl. 4. i 5. Zakona.

Naime, Zakon, zajedno sa podzakonskim aktima koji uređuju oblast javnih nabavki, je sistemski zakon koji treba da uspostavi efikasan i transparentan sistem trošenja javnih sredstava, ali u okviru postojećeg pravnog sistema, a ne izdvojeno od drugih zakona i propisa koji uređuju određenu oblast.

Stoga je odredbom člana 3. Zakona određena svrha i predmet Zakona, odnosno osnovni principi sistema javnih nabavki u cilju najefikasnijeg korištenja javnih sredstava s obzirom na svrhu i predmet javne nabavke uz osiguranje pravične i aktivne konkurencije među potencijalnim dobavljačima i ostvarivanje jednakog tretmana, nediskriminacije i transparentnosti.

Osnovna svrha postupka javne nabavke je zaključenje ugovora (ili okvirnog sporazuma), što praktično znači da ugovorni organ treba da bude adekvatno snabdjeven potrebnim robom, uslugama ili radovima u određenom vremenskom periodu za koji i provodi postupak javne nabavke. Shodno tome, ugovorni organ treba preduzeti sve radnje u skladu sa osnovnim principima javnih nabavki definisanih u članu 3. Zakona, kako bi osigurao dodjelu ugovora.

Nadalje, osnovno pravilo javnih nabavki je obezbjeđenje finansijskih sredstava prije pokretanja postupka javne nabavke. To bi trebalo da bude osnovni postulat sistema javnih nabavki, a u cilju uspješnog i efikasnog korištenja javnih sredstava.

Također, u cilju postizanja transparentnosti postupka javne nabavke prilikom objavljivanja obavještenja o nabavci ugovorni organ u tački II.6.a. navodi procijenjenu ukupnu vrijednost ugovora bez PDV-a u KM, a u tački III.3. navodi bitne uslove finansiranja i plaćanja ili upućuje na odgovarajuće propise.

Neophodno je također imati u vidu da Zakon propisuje obavezu donošenja plana nabavke, nakon što se usvoji budžet ili finansijski plan, te propisuje obavezu objave plana nabavke u slučaju iz člana 17. stav (2) Zakona.

Naime, stavom (1) pomenute odredbe Zakona je propisano da ugovorni organ može započeti postupak javne nabavke ako je nabavka predviđena u planu nabavki ili kada ugovorni organ donese posebnu odluku o pokretanju postupka javne nabavke.

Ovdje je bitno naglasiti da se posebna odluka o pokretanju postupka javne nabavke donosi u slučaju kada konkretna nabavka nije predviđena u planu nabavki, u smislu da se dogode nepredviđene situacije za ugovorni organ, kao npr. hitnost ili rebalans budžeta, i sl.

To praktično znači da posebna odluka za pokretanje postupka javne nabavke iz člana 17. stav (1) Zakona predstavlja izmjenu postojećeg plana nabavke, jer se i u skladu sa članom 3. stav (2) tačka 6) Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda („Službeni glasnik BiH“, br. 90/14 i 20/15) u tenderskoj dokumentaciji navodi redni broj nabavke u planu nabavki sa izabranim postupkom za dodjelu ugovora. Shodno tome, u naprijed navednim situacijama npr. u slučaju rebalansa budžeta ili nepredviđenih okolnosti, ako ugovorni organ treba provesti odgovarajući postupak nabavke, posebnom odlukom o pokretanju postupka mijenja postojeći plan nabavki.

Imajući u vidu navedeno, da se zaključiti da ukoliko nabavka nije predviđena u planu ugovorni organ ne može započeti postupak javne nabavke. Kada ugovorni organ posebnom odlukom izmjeni plan nabavki, stiže uslove da pokrene nabavku donošenjem odluke o pokretanju postupka javne nabavke u skladu sa članom 18. Zakona.

Kao što je već navedeno, planiranje nabavki je jedan od osnovnih preduslova za pravilnu primjenu Zakona, odnosno identifikacija potreba ugovornog organa i procijenjivanje vrijednosti nabavke i shodno tome primjena odgovarajućeg postupka.

Dakle, ugovorni organi bi trebali pravovremeno donijeti plan nabavki koji bi obavezno trebao da sadrži podatke o predmetu nabavke, količini ili obimu nabavki, sredstvima za planiranu nabavku, kao i rok do kojeg je potrebno provesti postupak javne nabavke. U slučaju novih nabavki koje nisu predviđene planom nabavki, moguće je da se plan nabavki izmijeni, tj. dopuni sa tom novonastalom nabavkom.

Pored toga, planiranje podrazumijeva i pravovremeno pokretanje postupka javne nabavke. Pravovremeno pokretanje postupka, pored perioda potrebnog za dostavu ponuda, ocjene ponuda, perioda čekanja za zaključenje ugovora od 15 dana, podrazumijeva uzimanje u obzir i eventualno odugovlačenje postupka zbog moguće žalbe ili poništenja postupka iz razloga navedenih u članu 69. Zakona, i shodno tome ponavljanja, odnosno provođenje novog postupka.

Ukoliko ugovorni organ ne postupi na naprijed navedeni način, veoma je moguće da će imati period između dva ugovora u kojem nije snabdijevan potrebnim robama, uslugama ili radovima. Nakon što ugovorni organ provede postupak javne nabavke, izabere najboljeg ponuđača te dodijeli ugovor, obavezan je pratiti realizaciju tog ugovora, te prije isteka istog, u slučaju postojanja potrebe za istim predmetom nabavke, blagovremeno pokrenuti odgovarajući postupak javne nabavke.

Planiranje okvirnih sporazuma

Okvirni sporazum ne predstavlja posebnu vrstu postupka javne nabavke, već poseban način nabavke. Okvirnim sporazumom utvrđuju se bitni uslovi ugovora o javnoj nabavci, naročito u pogledu cijene, količine, rokova, kao i uslova na osnovu kojih će se zaključivati pojedinačni ugovori o javnoj nabavci tokom trajanja okvirnog sporazuma.

Iz navedenog proizlazi da je kod planiranja okvirnih sporazuma potrebno planirati sve ugovore koji će biti zaključeni za vrijeme trajanja okvirnog sporazuma, što znači da ugovorni organ mora imati obavezno kvalitativnu, ali po mogućnosti i kvantitativnu analizu svojih potreba za konkretnim predmetom nabavke u određenom periodu. Pored analize potreba, neophodno je da ugovorni organ provede istraživanje tržišta predmeta javne nabavke (provjera cijene, kvaliteta, održavanja, garantnog perioda, strukturu tržišta, nivo konkurencije, i sl.), kako bi procijenjena vrijednost javne nabavke bila adekvatno utvrđena.

Dakle, procijenjena vrijednost javne nabavke u slučaju okvirnog sporazuma određuje se kao vrijednost svih ugovora koji će biti zaključeni za vrijeme trajanja okvirnog sporazuma i kao takva se iskazuje u planu nabavki.

Planiranje – koraci (primjer)

1. Pokretanje procesa planiranja (npr. odluka rukovodioca čime formalno započinje proces planiranja za narednu budžetsku/finansijsku godinu. Prilog odluke može biti „Obrazac za iskazivanje potreba“.
2. Određivanje nosioca planskih aktivnosti i obaveze organizacionih jedinica, te zaduženja za praćenje i izvještavanje o izvršenju Plana nabavki (npr. odlukom rukovodioca).
3. Najkasnije do dd.mm. tekuće godine nosioc planskih aktivnosti šalje odluku iz koraka 1. organizacionim jedinicama.
4. Najkasnije do dd.mm. tekuće godine organizacione jedinice dostavljaju prijedloge potreba nosiocu planskih aktivnosti.
5. Najkasnije do dd.mm. tekuće godine nosioc planskih aktivnosti objedinjava prijedloge potreba.
6. Najkasnije do dd.mm. tekuće godine se vrši projekcija finansijskih sredstava na osnovu objedinjenih potreba i istraživanja tržišta, te izrađuje nacrt plana nabavki.
7. Na osnovu nacrta plana nabavki podnosi se zahtjev za budžet.
8. Usvajanje budžeta/finansijskog plana.
9. Usvajanje plana nabavki (ili korekcija istog u slučaju da nisu odobrena zahtijevana sredstva).
10. Objava plana nabavki na Portalu javnih nabavki (najkasnije 30 dana od dana usvajanja budžeta).

Obrazac za iskazivanje potreba (primjer)

- Predmet nabavke/vrsta ugovora (roba, usluga, radovi)
- Jedinica mjere
- Količina
- Opis
- Procijenjena vrijednost
- Prijedlog vrste postupka javne nabavke u skladu sa ZJN (ukoliko je primjenjivo)
- Mjesto isporuke robe, izvršenja usluge ili izvođenja radova
- Izvor finansiranja
- Okvirni period u kome je potrebno pokrenuti postupak
- Da li se zaključuje ugovor ili okvirni sporazum
- Period trajanja ugovora ili okvirog sporazuma
- Drugi podaci koji se smatraju relevantnim za predmetnu nabavku

Kriteriji za planiranje (primjer)

- Da je predmet nabavke u funkciji obavljanja poslova iz djelokruga rada organizacione jedinice, odnosno ugovornog organa u cjelini
- Da tehničke specifikacije i količine određenog predmeta nabavke odgovaraju stvarnim potrebama organizacionih jedinica, odnosno ugovornog organa u cjelini
- Da je procijenjena vrijednost nabavke realna
- Da su planirane nabavke u skladu sa postavljenim ciljevima/programom rada
- Da je nabavka svrsishodna
- Da se svaki predmet nabavke opisuje na jednostavan, jasan, objektivan i razumljiv način, bez upućivanja na određenog ponuđača/proizvođača, na porijeklo ili na poseban proces, na marke, patente, tipove ili određeno porijeklo

Prethodna provjera tržišta

Član 14. Zakona definiše obaveznu prethodnu provjeru tržišta prije pokretanja postupka nabavke. Naime, dobra praksa u postupcima javnih nabavki je ukazala na značaj ove aktivnosti, što je u konačnici i prepoznato, i iz dobre prakse pretočeno u Direktive EU (iako ova aktivnost po Direktivama nije obavezna).

Direktiva 2014/24

Članak 40. Prethodna provjera tržišta

Prije pokretanja postupka nabave javni naručitelji mogu provesti provjeru tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.

U tu svrhu naručitelji mogu na primjer tražiti ili prihvatiti savjet neovisnih stručnjaka, nadležnih tijela ili sudionika na tržištu. Taj savjet može se koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave, pod uvjetom da ti savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti.

Direktiva 2014/25

Članak 58. Prethodna provjera tržišta

Prije pokretanja postupka nabave, naručitelji mogu provesti provjeru tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o njihovim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.

U tu svrhu naručitelji mogu na primjer tražiti ili prihvatiti savjete neovisnih stručnjaka ili nadležnih tijela ili sudionika na tržištu. Taj savjet može se koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave, pod uvjetom da ti savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti

Republika Hrvatska
Članak 198. Prethodna analiza tržišta

- (1) Prije pokretanja postupka javne nabave javni naručitelj u pravilu provodi analizu tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.
- (2) Javni naručitelj smije tražiti ili prihvatiti savjet neovisnih stručnjaka, nadležnih tijela ili sudionika na tržištu koji može koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave te izradi dokumentacije o nabavi, pod uvjetom da takvi savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti.
- (3) Prije pokretanja otvorenog ili ograničenog postupka javne nabave za nabavu radova ili postupka javne nabave velike vrijednosti za nabavu robe ili usluga, javni naručitelj obvezan je opis predmeta nabave, tehničke specifikacije, kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta, kriterije za odabir ponude i posebne uvjete za izvršenje ugovora staviti na prethodno savjetovanje sa zainteresiranim gospodarskim subjektima u trajanju od najmanje pet dana.
- (4) Nakon provedenog savjetovanja javni naručitelj obvezan je razmotriti sve primjedbe i prijedloge zainteresiranih gospodarskih subjekata, izraditi izvješće o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama i prijedlozima te ga objaviti na internetskim stranicama.
- (5) Sadržaj izvješća, način i rokove objavljivanja te druga pitanja u vezi s prethodnim savjetovanjem i analizom tržišta propisuje čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za politiku javne nabave, pravilnikom.

Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (NN 101/2017, NN 144/2020)

Ugovorni organi bi pri određivanju predmeta nabavke, procjeni troškova i prije izrade tenderske dokumentacije, prvenstveno kriterija za kvalifikaciju, kriterija za dodjelu ugovora i tehničke specifikacije trebali poznavati i razumjeti tržište. Stoga je provođenje prethodne provjere tržišta mogućnost zadovoljenja utvrđenih potreba na tržištu važan korak u fazi pripreme. Za ugovore manje vrijednosti obim provjere može biti ograničen, ali je i dalje koristan radi boljeg definisanja predmeta i obima ugovora.

Na osnovu provjere tržišta ugovorni organ može:

- steći prethodno znanje i razumijevanje potencijalnih dostupnih rješenja za zadovoljenje potreba,
- definisati predmet i vrijednost ugovora,
- primijeniti princip dobrog finansijskog upravljanja i postići najbolju vrijednost za novac.

Ugovornim organima svakako se preporučuje da obrate posebnu pažnju na prethodnu provjeru tržišta kad planiraju pregovarački postupak bez objave obavještenja, pogotovo za ugovor koji se može dodijeliti samo jednom konkretnom privrednom subjektu, kako bi bili sigurni da su ispunjeni uslovi za primjenu ove vrste postupka.

Kao opšte pravilo i neovisno o odabranoj metodi, sve se aktivnosti povezane s prethodnom provjerom tržišta trebaju primjereno dokumentovati i zabilježiti u pisanom obliku za svaki postupak nabavke. Time se osigurava transparentnost, mogućnost provođenja revizije, te korištenja iskustava za buduće postupke nabavki.

Kad je riječ o planiranju, dobra praksa pokazuje da istraživanje tržišta koje se provede znatno prije objave obavještenja o nabavci može biti iznimno korisno. Nadalje, tržište pozitivno reaguje na oglašavanje otvorenog dijaloga prije pokretanja postupka nabavke, objavljivanjem prethodnog informacijskog obavještenja na Portalu javnih nabavki i to dovodi do pripreme kvalitetnije tenderske dokumentacije kao i ponuda, te smanjuje rizik od žalbi u kasnijoj fazi.

Postoje dvije vrste provjere tržišta:

- a) istraživanje tržišta,
- b) prethodno savjetovanje o tržištu.

Najčešća metoda provjere tržišta prije pripreme postupka nabavke odnosi se na “kancelarijsko” istraživanje koje se može provesti upotrebom internih resursa ugovornog organa. Sastoji se od prikupljanja informacija, uglavnom s interneta ili kontaktiranjem s relevantnim osobama - poštom, telefonom ili e-mail-om.

Kancelarijskim istraživanjem tržišta mogu se dobiti informacije o raspoloživosti proizvoda ili usluga koje su u skladu s potrebama ugovornog organa. Ugovorni organ zatim može odrediti najprimjereniji pristup nabavci bez prevelikog trošenja resursa.

Obim i dubina provjere tržišta ovisiće o prirodi i veličini nabavke. Kancelarijsko istraživanje radi pojašnjenja strukture tržišta, utvrđivanja aktivnih privrednih subjekata i razumijevanja cijena može biti odgovarajući pristup za standardne postupke nabavke.

Izvori informacija koji se često upotrebljavaju:

- organizacione jedinice koje se bave predmetom nabavke,
- katalozi proizvođača, distributera, prodavača,
- štampane publikacije (specijalizirani listovi, časopisi, bilteni, itd.),
- privredne komore, poslovne organizacije ili trgovačka udruženja,
- postojeća istraživanja tržišta.

Kategorije analize	Podaci i informacije
Zrelost tržišta	Etabliровано tržište, tržište u razvoju, postojanje dovoljnog broja dobavljača kako bi se osiguralo efikasno tržišno natjecanje
Kapacitet tržišta da isporuči traženo	U traženom vremenu, u traženom obimu, u okviru raspoloživog budžeta
Standardi i uslovi	Uslovi koji se obično primjenjuju na slične ugovore, potencijalna ograničenja tržišta, kapacitet privrednih subjekata da ispune određene standarde
Vrijednost ugovora	Nedavne tržišne cijene, struktura cijena, razvrstavanje troškova za slične ugovore, fiksni i varijabilni troškovi u okviru sličnog budžeta
Kriteriji za kvalifikaciju i kriteriji za dodjelu ugovora	Minimalni zahtjevi u sličnim ugovorima, relevantna razmatranja u pogledu kvalitete, naučeno iz sličnih iskustava
Tehnička specifikacija	Tehnologija, mogućnost inovacija
Izvršenje ugovora	Mogući rizici, mjere za suzbijanje rizika, upravljanje vremenom, iskustva

Za složene ugovore, ako je to relevantno ili nužno, mogu se provesti i druge aktivnosti istraživanja tržišta, kao što su učešća na konferencijama, sajmovima, seminarima ili provjere tržišta s prethodnim uključivanjem potencijalnih ponuđača.

Prethodno savjetovanje o tržištu uključuje razgovor s učesnicima na tržištu ili kontaktiranje s osobama koje posjeduju znanje o relevantnom području, npr. nezavisnim stručnjacima, specijaliziranim tijelima, poslovnim organizacijama ili privrednim subjektima.

Svrha prethodnog savjetovanja o tržištu je:

- 1) bolje pripremiti postupak nabavke,
- 2) obavijestiti privredne subjekte na relevantnom tržištu o planiranoj nabavci.

Dijalog s tržištem prije početka postupka nabavke može pomoći u utvrđivanju inovativnih rješenja i novih proizvoda ili usluga za koje ugovorni organ možda nije ni znao da postoje. Može pomoći i tržištu da ispuni kriterije koji će se primijeniti u postupku nabavke objašnjavanjem vjerojatnih zahtjeva ugovornih organa.

Iako ne postoje posebna pravila kojima se uređuje postupak provjere tržišta, uvijek se moraju slijediti osnovna načela zabrane diskriminacije, jednakog postupanja i transparentnosti. To je posebno važno ako ugovorni organ traži ili prihvata savjete vanjskih saradnika ili pojedinačnih privrednih subjekata. Tržištu se mora pristupiti tako da se osigura usklađenost s principom transparentnosti i jednakog tretmana, te da se izbjegne objavljivanje povlaštenih informacija i/ili povlaštenih položaja na tržištu.

Direktiva 2014/24

Članak 41. Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja

Ako se natjecatelj, ponuditelj ili poduzeće koji je u vezi s natjecateljem ili ponuditeljem savjetovao s javnim naručiteljem, bilo u smislu članka 40. ili ne, ili je na neki drugi način uključen u pripremu postupka nabave, javni naručitelj poduzima prikladne mjere kako bi osigurao da sudjelovanje tog natjecatelja ili ponuditelja ne naruši tržišno natjecanje.

Takve mjere uključuju prosljeđivanje važnih informacija drugim natjecateljima i ponuditeljima koje se razmjenjuju u okviru sudjelovanja natjecatelja ili ponuditelja u pripremi postupka nabave ili koje proizlaze iz ovog sudjelovanja te utvrđivanja prikladnih rokova za zaprimanje ponuda. Taj natjecatelj ili ponuditelj može biti isključen iz postupka samo ako nema drugog načina da se osigura obvezno poštovanje načela jednakog postupanja.

Prije bilo kakvog isključenja, natjecateljima ili ponuditeljima pruža se mogućnost da dokažu da njihovo sudjelovanje u pripremi postupka nabave ne može narušiti tržišno natjecanje. Poduzete se mjere dokumentiraju u pojedinačnom izvješću predviđenom u članku 84.

Direktiva 2014/25

Članak 59. Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja

Ako se natjecatelj ili ponuditelj ili poduzeće koji je u vezi s natjecateljem ili ponuditeljem savjetovalo s naručiteljem, bilo u smislu članka 58. ili ne, ili je na neki drugi način uključeno u pripremu postupka nabave, naručitelj poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurao da sudjelovanje tog natjecatelja ili ponuditelja ne naruši tržišno natjecanje.

Takve mjere uključuju priopćavanje važnih informacija drugim natjecateljima i ponuditeljima koje se razmjenjuju u kontekstu ili rezultatu sudjelovanja natjecatelja ili ponuditelja u pripremi postupka nabave i utvrđivanje prikladnih rokova za zaprimanje ponuda. Taj natjecatelj ili ponuditelj može biti isključen iz postupka samo ako nema drugog načina da se osigura obvezno poštovanje načela jednakog postupanja.

Prije bilo kakvog isključenja, natjecateljima ili ponuditeljima pruža se mogućnost da dokažu da njihovo sudjelovanje u pripremi postupka nabave ne može narušiti tržišno natjecanje. Poduzete se mjere dokumentiraju u pojedinačnom izvješću kako se to traži u članku 94.

Republika Hrvatska
Članak 199. Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja

- (1) Ako je natjecatelj, ponuditelj ili gospodarski subjekt koji je povezan s natjecateljem ili ponuditeljem na bilo koji način bio uključen u pripremu postupka nabave, javni naručitelj je obvezan poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurao da sudjelovanje tog natjecatelja ili ponuditelja ne naruši tržišno natjecanje.
- (2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka uključuju prosljeđivanje relevantnih informacija drugim natjecateljima i ponuditeljima koje su bile razmijenjene u okviru sudjelovanja natjecatelja ili ponuditelja u pripremi postupka nabave ili koje su proizašle iz takvog sudjelovanja te određivanje primjerenih rokova za dostavu ponuda.
- (3) Natjecatelj ili ponuditelj koji je prethodno sudjelovao u pripremi postupka može biti isključen iz postupka samo ako se na drugi način ne može osigurati obvezno poštovanje načela jednakog tretmana.
- (4) Prije isključenja javni naručitelj mora omogućiti natjecatelju ili ponuditelju da dokaže da njihovo sudjelovanje u pripremi postupka nabave ne može narušiti tržišno natjecanje.
- (5) Javni naručitelj obvezan je mjere poduzete sukladno odredbama ovoga članka dokumentirati u izvješću o postupku javne nabave.

Kratak zaključak

Iz naprijed navedenog je evidentno da planiranje nabavki i istraživanje tržišta nisu direktno predmet legislative o javnim nabavkama u Bosni i Hercegovini, jer predstavljaju posebne naučne discipline koje su se izučavale i koristile i prije pojave javnih nabavki. U svakom slučaju, radi se o instrumentima čije korištenje predstavlja neophodan preduslov za uspješnu i efikasnu javnu nabavku. Neblagovremeno i neadekvatno planiranje i istraživanje tržišta nesumnjivo će ugroziti javnu nabavku, te ne mogu biti razlog za izbjegavanje primjene transparentnih postupaka javnih nabavki.